

УДК 338.24:338.45

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.206.244-250>

Мірошніченко М.В.

Дніпровський державний університет внутрішніх справ

Miroshnichenko Mykola

Dnipro State University of Internal Affairs

<https://orcid.org/0009-0005-0983-1147>

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПРОМИСЛОВОЇ ГАЛУЗІ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Стаття присвячена дослідженню сутності та структури економічної безпеки промислової галузі як однієї із складових елементів загальнонаціональної безпеки. Досліджено зміст поняття «економічна безпека» закріпленого у нормативних документах та наукових джерелах. Проаналізована структура та зміст складових економічної безпеки держави. Визначено місце економічної безпеки промислової галузі у системі національної безпеки. Проаналізовано підходи структурування складників економічної безпеки галузі. Допрацьовано та доповнено складові економічної безпеки промислової галузі з огляду на сучасні умови функціонування економіки та з урахуванням викликів та загроз сучасного середовища функціонування промислових підприємств. Доцільність кожного із запропонованих складових економічної безпеки промислової галузі України обґрунтована, а також надана стисла характеристика кожної з них, яка описує її значення та місце у запропонованій структурі.

Ключові слова: економічна безпека, структура економічної безпеки, економічна безпека держави, промислова галузь, складові, підприємство, економічна безпека промислової галузі.

ECONOMIC SECURITY OF THE INDUSTRY AS A KEY ELEMENT OF THE ECONOMIC SECURITY OF THE NATIONAL ECONOMY

Under martial law, industrial enterprises suffer significant losses due to enemy attacks, lack of raw materials, problems with electricity, and the outflow of workers abroad. Ensuring economic security at industrial enterprises is a priority task for state leaders, which requires new approaches to its formation.

Purpose of the article consists in the theoretical substantiation of the essence of the components and structure of the economic security of the industrial sector of Ukraine in the modern changing conditions of economic development.

Methodology. The paper analyzes regulatory and scientific sources devoted to economic security. A comparative method is used to determine the relationship between regulatory and theoretical aspects of the formation of the structure of economic security at different levels. The method is applied abstraction and logical analysis to develop a structure of economic security for the industrial sector of Ukraine.

Results of the survey. The article is devoted to the study of the essence and structure of the economic security of the industrial sector as one of the components of national security. The content of the concept of "economic security" enshrined in regulatory documents and scientific sources is studied. The structure and content of the components of the economic security of the state is analyzed. The place of the economic security of the industrial sector in the national security system is determined. The approaches to structuring the components of the economic security of the sector are analyzed. The components of the economic industrial sector are refined and supplemented in view of the modern conditions of the functioning of the economy and taking into account the challenges and threats of the modern environment of the functioning of industrial enterprises. The feasibility of each of the proposed components of the economic security of the industrial sector of Ukraine is substantiated, and a brief characteristic of each of them is provided, which describes its meaning and place in the proposed structure. The research highlights the importance of ensuring the resilience and adaptability of the industrial sector to internal and external economic challenges in order to maintain sustainable national development.

Keywords: economic security, structure of economic security, economic security of the state, industry, components, enterprise, economic security of the industrial sector

JEL classification: H56, L52, L60.

Постановка проблеми. Економіка нашої країни на сучасному етапі розвитку, функціонує в умовах невідомості, що обумовлює необхідність забезпечення економічної безпеки промислової галузі, якій належить ключова роль у функціонуванні держави в

умовах воєнного стану. При цьому, підприємства промислової галузі зазнають суттєвих збитків через ворожі атаки, відсутність сировини, проблеми з електроенергією та відтік працівників закордон. Забезпечення економічної безпеки на підприємствах промислової

ISSN друкованої версії: 2224-6282

ISSN електронної версії: 2224-6290

© Мірошніченко М.В., 2025

галузі є пріоритетним завданням керівників держави, яке потребує нових підходів до її формування та є досить важливим аспектом функціонування кожного підприємства, особливо в умовах воєнного стану. Від забезпечення належного стану економічної безпеки підприємств промислової галузі України залежить ефективність функціонування економіки країни під час воєнного стану. На разі промислові підприємства стали однією з найголовніших цілей ворога та щодня зазнають суттєвих втрат, втрачаючи свої виробничі потужності, працівників, готову продукцію та, як наслідок, прибутки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження економічної безпеки промислової галузі є однією із ключових тем сучасного наукового пошуку, оскільки в сучасних умовах функціонування економіки безпека функціонування провідних галузей є пріоритетним завданням забезпечення економічної безпеки держави. Питанням сутності та структури економічної безпеки держави присвячені праці таких вчених як Гнатенко В., Гурова Ю. [2, 3], група авторів Кучмак Ю., Літовченко В., Зарічний Р. [4], група авторів Могилевський Л., Фурса В., Сєвідова І., Козаченко Г. [6], група авторів Данкевич А., Гриненко І., Дмитренко М., Денисенко О. [7] та багато інші провідні науковців. Рівні економічної безпеки, в тому числі галузевий рівень описують такі вчені як Олійничук О.І., Слободянюк Н.О., Янковський В.А. [9, 10]. Зміст та структура економічної безпеки промислової галузі досліджена у наукових працях Денисова О.Є. [11, 12].

Незважаючи на численні публікації присвячені досліджуваній проблематиці, не достатньо розкрита сутність та складові економічної безпеки промислової галузі, а тому актуальність дослідження відповідного напрямку не викликає сумніву.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні сутності складових та структури економічної безпеки промислової галузі України в сучасних мінливих умовах розвитку економіки.

Виклад основних результатів дослідження. Аналіз безпекових характеристик промислової галузі потребує деталізації сутності термінології та теоретичних аспектів функціонування національної економічної безпеки. Зокрема, доречно розглянути сутність поняття «економічна безпека», визначення її структури та систематизувати показники ефективності економічної безпеки для промислових підприємств.

Термін «економічна безпека» закріплено у Методичних рекомендаціях щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, затверджених наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277.

Відповідно до визначення, закріпленого у відповідному нормативному документі, під економічною безпекою необхідно розуміти «стан національної економіки, який забезпечує її стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, гарантує високу конкурентоспроможність у світовому економічному середовищі та характеризує здатність національної економіки до сталого і збалансованого розвитку» [1].

У наукових джерелах, науковці для опису терміну «економічна безпека», або цитують визначення, закріплене у нормативному документі [2; 3], або відтворюють сутність закріпленої термінології [4; 5], або надають власне визначення, в якому роблять акцент на напрямку розвитку економічної безпеки [6; 7].

Так, група авторів Могилевський Л., Фурса В., Сєвідова І та інші визначають сутність економічної безпеки як «сукупність умов, необхідних для нормального економічного розвитку країни та скорочення розривів з державами Європейського Союзу [6].

Автори Данкевич А., Стоянова-Коваль С., Полова О., Лось З., Бурдейна Н., Казак О. описують економічну безпеку як «здатність економіки протистояти внутрішнім і зовнішнім викликам та забезпечувати конкурентоспроможне, стабільне й збалансоване функціонування усіх галузей» [7].

Цікаве визначення економічної безпеки надають у своїй роботі автори Янковська Л., Тильчик В. та Хомишин І., які описують відповідне поняття як «базову, критично важливу умову для забезпечення та реалізації національних інтересів держави» [8].

Необхідно значити, що економічна безпека має свою структуру, тому для деталізації сутності досліджуваного поняття, доречно виділити та описати його структурні компоненти. Відповідно до Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, структурними компонентами економічної безпеки України є промислова, демографічна, енергетична, зовнішньоекономічна, інвестиційно-інноваційна, макроекономічна, продовольча, соціальна та фінансова безпека [1]. У відповідному нормативному документі закріплені визначення складових економічної безпеки як базових формотворчих елементів забезпечення економічної стійкості держави (рис. 1).

✓ Необхідно зазначити, що промислова (виробнича) складова економічної безпеки передбачає наявність виробничих потужностей, ефективне використання, модернізація та відтворення яких забезпечує конкурентоспроможність національної економіки.

✓ Енергетична складова економічної безпеки передбачає наявність стабільних енергоносіїв для фізичного постачання внутрішнім споживачам.

✓ Макроекономічна складова економічної безпеки гарантує стабільність економічної системи шляхом забезпечення збалансованості основних макроекономічних показників.

✓ Демографічна складова економічної безпеки демонструє стан захищеності суспільства та забезпечується за рахунок збалансованих демографічних показників, зростання чисельності населення та забезпечення передумов до подальшого демографічного росту.

✓ Соціальна складова економічної безпеки є системою умов, які забезпечують соціальні гарантії, гідний рівень життя, розвиток особистості, суспільства і держави.

✓ Продовольча складова економічної безпеки передбачає забезпеченість економіки країни продовольчими товарами певної якості та необхідної кількості

для ефективного функціонування національного господарства.

✓ Фінансова складова економічної безпеки є комплексом заходів, які забезпечують економічні інтереси держав, стійкість банківської системи, ефективність фінансової діяльності господарчих суб'єктів.

✓ Зовнішньоекономічна складова економічної безпеки забезпечує відповідність зовнішньоекономічної діяльності національним інтересам шляхом створення умов для оптимального функціонування національної економіки в міжнародному просторі.

✓ Інвестиційно-інноваційна складова економічної безпеки створює умови для отримання, розміщення та використання науково-технічного потенціалу та залучення інвестиційних ресурсів для розвитку національної економіки.

Перераховані вище складові у сукупності повинні забезпечувати збалансованість та стійкість економічної безпеки держави до дії внутрішніх і зовнішніх загроз у поточному та довгостроковому періодах за умови достатнього рівня розвитку.

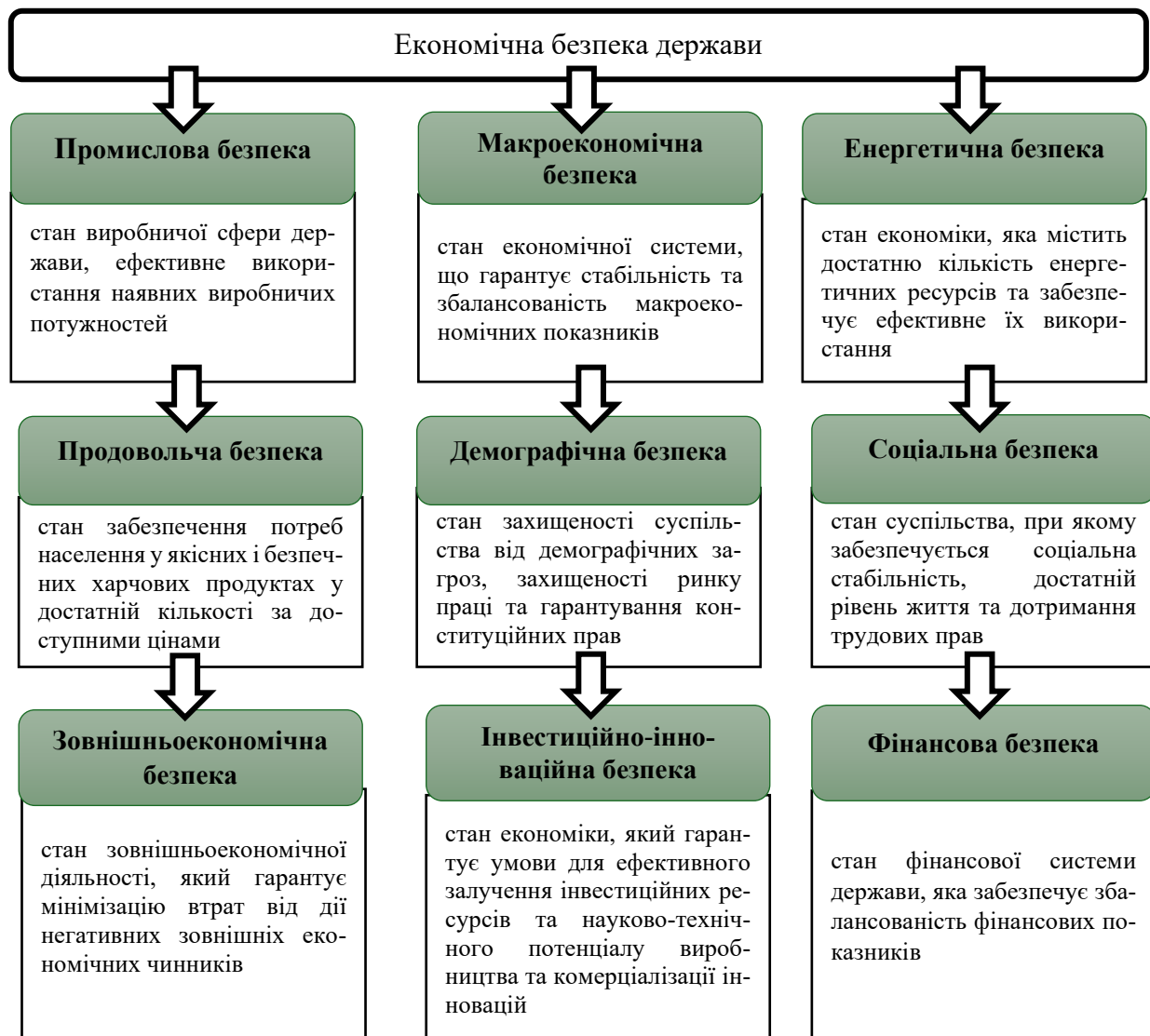

Рис. 1. Складові економічної безпеки держави
Джерело: систематизовано автором на базі [1; 4]

Таким чином, аналіз складових економічної безпеки дозволяє стверджувати, що промислова безпека є складовою економічної безпеки держави, а отже, галузеву економічну безпеку доречно розглядати як мезорівень безпекової системи країни.

Відповідне твердження також підтверджується підходом науковців до дослідження економічної безпеки держави, відповідно до якого остання описується як сукупність безпекових рівнів. Так, у своєму

дослідженні автори Слободянюк Н.О. та Янковський В.А. описують не тільки економічну безпеку держави, а й систематизують підходи науковців до рівнів економічної безпеки. Зазначені автори описують економічну безпеку країни як такий достатній стан економічної системи, за якого можливо гарантувати належний рівень життя та захист соціальних прав людей та забезпечити конкурентоспроможність національної економіки, яка функціонує в умовах впливу загроз

ендогенного та екзогенного характеру [9].

Олійничук О.І. стверджує, що зміцнення національної економічної безпеки передбачає забезпечення економічної безпеки на мікро-, мезо- та макrorівнях. При цьому, формування мезорівня економічної безпеки має дуалістичний характер та включає галузеву та регіональну економічну безпеку [10].

Таким чином, промислова безпека є базовою складовою системи економічної безпеки держави. Вона охоплює весь комплекс виробничих галузей – від добувних і переробних до високотехнологічних і оборонних. Сутність промислової безпеки полягає у забезпеченні безперервного, ефективного та інноваційно орієнтованого функціонування промислового комплексу країни. Тобто, економічна безпека підприємств промислової галузі визначає рівень стійкості економіки до зовнішніх і внутрішніх загроз та забезпечує технологічну незалежність, ресурсну збалансованість і конкурентоспроможність національного виробництва.

Дослідженню економічної безпеки промислової галузі присвячено ряд публікацій Денисова О.Є., який стверджує, що «економічна безпека галузі промисловості є багатокомпонентним поняттям, яке формується як комплекс рівнів та окремих компонентів та складових» [11].

Автор виділяє складові економічної безпеки промислових підприємств, серед яких фінансова, виробничо-технологічна, інноваційна, інформаційна, енергетична, кадрова, інвестиційна, ринкова, експортна та імпортна безпека [11]. В іншій своїй роботі, автор Денисова О.Є. додатково описує зовнішньоекономічну складову економічної безпеки галузі як поєднання експортної та імпоротної безпеки [12].

Аналіз робіт Денисова О.Є. дозволив зробити наступні висновки щодо складових економічної безпеки промислової галузі [11; 12]:

- виробничо-технологічна складова характеризує стан виробничої та технологічної безпеки галузі. Автор стверджує, що відповідна складова забезпечує відтворення та модернізацію підприємства, а також визначає можливості впровадження інноваційних процесів;
- інноваційна складова є відображенням здатності галузових підприємств генерувати, розвивати, залучати та впроваджувати нововведення у всіх сферах виробництва та науково-технічного розвитку;
- енергетична складова економічної безпеки галузі визначає наявність власного енергетичного потенціалу, забезпеченість енергоресурсами та наявність доступу до національних енергоресурсів;
- фінансова безпека, на думку того ж автора, визначає стан фінансової сфери, яка в свою чергу забезпечує ефективне функціонування галузі та її стійкість за умов внутрішніх і зовнішніх загроз;
- кадрова складова економічної безпеки описує наявних та потенційних фахівців, яких можна залучити у виробничий процес;
- інформаційна складова економічної безпеки містить відомості про осіб, явища, події та предмети, які визначають всі сфери життєдіяльності суспільства;

– ринкова складова визначає місце галузі на галузевому ринку та особливості його функціонування в умовах загроз;

– інвестиційна безпека галузі визначає оптимальний та необхідний для розвитку галузі обсяг залучених інвестицій;

– зовнішньоекономічна складова є показником розвитку галузі від інноваційно-інвестиційної активності до ефективності нетарифного регулювання імпорту.

На основі аналізу складових економічної безпеки держави та запропонованих складових у роботах [11; 12] автором систематизовано та доповнено перелік безпекових складових, які визначають рівень економічної безпеки підприємств промислової галузі (рис. 2).

На думку автора, до складових економічної безпеки галузі промисловості доречно віднести виробничу, фінансово-економічну, інноваційно-технологічну, інформаційну, експортно-імпортну, правову, енергетичну та соціально-демографічну безпеку.

Погоджуємося із логікою Денисова О.Є., що виробнича безпека є ключовим елементом економічної безпеки галузі, адже виробнича безпека промислової галузі повинна забезпечувати сталість виробничих потужностей, фондів та процесів для безперервного та ефективного процесу виробництва в галузі.

Наступною складовою економічної безпеки галузі за логікою автора є фінансово-економічна безпека, яка демонструє платоспроможність та стійкість галузі як сектора. На відміну від Денисова О.Є., у якого відповідна складова описує фінансову безпеку, автор дещо розширює відповідну складову до фінансово-економічної безпеки для уточнення впливу відповідної складової на загальний безпековий рівень за рахунок оцінки впливу ціноутворення та ланцюгів вартості на функціонування галузі.

У дослідженні Денисова О.Є. описані окремо інноваційна та технологічна безпека. На нашу думку, на мезорівні доцільно об'єднати відповідні види економічної безпеки, оскільки у поєднанні, інноваційно-технологічна безпека описує спроможність галузі оновлювати технологічну базу за рахунок створення та впровадження інновацій.

Погоджуємося з інформаційною складовою економічної безпеки, запропонованою Денисовим О.Є., але на відміну від вказаного автора, автор описує відповідну складову як інструмент забезпечення захисту даних, ІТ-інфраструктури та управлінських систем, а також інформаційної взаємодії в ланцюгах постачання.

Сутність запропонованої автором експортно-імпоротної безпеки, яка у Денисова О.Є. описана як зовнішньоекономічна, полягає у здатності галузі стабільно експортувати та керувати імпортозалежністю заради технологічного оновлення.

Окремо запропонована правова безпека галузі, яка у Денисова О.Є. визначається через зовнішньоекономічні режими та стандарти. На нашу думку, в умовах воєнного стану, правова безпека має бути виділена окремо, оскільки остання забезпечує відповідність

нормативно-правової бази, ефективність нетарифних інструментів, регулювання та захист контрактів у

Рис. 2. Система економічної безпеки підприємств промислової галузі
Джерело: систематизовано та допрацьовано автором на основі [1; 11; 12]

Важливою складовою економічної безпеки промислової галузі є соціально-демографічна безпека, яка у роботі Денисова О.С. описана як кадрова безпека. На нашу думку відповідна складова в умовах війни залежить від соціально-демографічних аспектів та демонструє наявність кваліфікованих кадрів і залежність від відтворення кадрового потенціалу, а також свідчить про необхідність збереження критичних компетенцій.

Окремою складовою, на нашу думку, є енергетична складова, яка не виділена у попереднього автора, але має визначальну роль для промислової галузі в умовах війни. Відповідна складова економічної безпеки промислової галузі забезпечує надійність постачання, енергоефективність та диверсифікацію джерел та резервування для зниження простоїв галузі.

Висновки. Таким чином, промислова галузь є однією із фундаментальних складових розвитку економіки, а тому успішне її функціонування є пріоритетним стратегічним напрямом для керівників держави.

Функціонування суб'єктів господарювання промислової галузі в сучасних мінливих умовах потребує визначення складових економічної безпеки, які б враховували всі можливі деструктивні фактори та чинники та дозволяли прогнозувати виникнення загроз, щоб уникнути чи мінімізувати їх вплив на ефективність господарської діяльності.

Проведені в статті дослідження дозволили надати визначення поняття «економічна безпека», розглянути структуру економічної безпеки держави, визначити місце безпеки промислової галузі у загальній структурі безпеки загальнонаціонального рівня та описати авторське бачення структури економічної безпеки підприємств промислової галузі. Проведені дослідження складових економічної безпеки промислової галузі дасть можливість сформувати систему показників та індикаторів для визначення рівня економічної безпеки промислової галузі та здійснити діагностику її розвитку.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13>
2. Гнатенко В. (2021). Основні складові економічної безпеки держави. Науковий вісник: державне управління, № 1(7). С. 66-82. DOI: [https://doi.org/10.32689/2618-0065-2021-1\(7\)-66-82](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2021-1(7)-66-82)
3. Гурова Ю.С. (2024). Соціально-економічна безпека України: визначення, виклики, шляхи подолання, міжнародний досвід. Ефективна економіка, № 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.11.48>
4. Kuchmak, Y., Litovchenko, V., Zarichnyi, R., et al. (2024). Economic Security of Ukraine and Its Structural Components: Economic and Legal Aspects. Path of Science, Vol. 10. No. 5. Pp. 1008–1012. DOI: <https://doi.org/10.22178/pos.104-25>
5. Kozachenko, G., Didyk, A., Pogorelov, A., Romanovska, Y., & Marmura, M. (2025). Assessment of national economic security of Ukraine. Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice, Vol. 1. No. 60. Pp. 357–370. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.60.2025.4653>
6. Mohilevskyi L., Fursa V., Sievidova I., Komziuk M., Khloponina-Gnatenko O., Pidkopai D. (2021). Ensuring the Economic Security of Ukraine in the Aspect of the Association Agreement Between the EU. European Journal of Sustainable Development, Vol. 10. No. 2. Pp. 171–186. DOI: <https://doi.org/10.14207/ejsd.2021.v10n2p171>
7. Dankevych, A., Stoyanova-Koval, S., Polova, O., Los, Z., Burdeina, N., & Kazak, O. (2024). State of economic security and directions of restoration socio-economic development and food security in the conditions of war. Financial and credit activity: problems of theory and practice, Vol. 2(55). Pp. 441–460. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.55.2024.4170>
8. Jankovska, L., Tylchik, V., & Khomyshyn, I. (2018). National Economic Security: An Economic and Legal Framework for Ensuring in the Conditions of the European Integration. Baltic Journal of Economic Studies, Vol. 4. No. 1. Pp. 350–357. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-1-350-357>
9. Слободянюк Н.О., Янковський В.А. (2019). Економічна безпека держави: економічна сутність та складові елементи. Торгівля і ринок України, № 1(45). С. 5–14. DOI: <https://doi.org/10.33274/2079-4762-2019-45-1-5-14>
10. Олійничук О.І. (2015). Система економічної безпеки держави та рівні її формування: концептуальні аспекти. Галицький економічний вісник, Т. 1. № 48. С. 93–100. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/123456789/13114?locale=in>
11. Денисов О.Є. (2019). Внутрішня структура економічної безпеки галузей промисловості в системі забезпечення економічної безпеки держави. Причорноморські економічні студії, Вип. 46(1). С. 39–45. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.46-6>
12. Денисов О.Є. (2016). Сутність поняття економічної безпеки та її вплив на розвиток державності. Економіка та держава, № 7. С. 52-57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2016_7_11

References:

1. Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii shchodo rozrakhunku rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy [On approval of Methodological recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine] : Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine dated October 29, 2013 No. 1277. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13> [in Ukrainian].
2. Hnatenko, V. (2021). Osnovni skladovi ekonomichnoi bezpeky derzhavy [The main components of the economic security of the state]. Scientific Bulletin: State Administration, Vol. 1. No. 7. Pp. 66-82. DOI: [https://doi.org/10.32689/2618-0065-2021-1\(7\)-66-82](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2021-1(7)-66-82) [in Ukrainian].
3. Kuchmak, Y., Litovchenko, V., Zarichnyi, R., et al. (2024). Economic Security of Ukraine and Its Structural Components: Economic and Legal Aspects. Path of Science, Vol. 10. No. 5. Pp. 1008–1012. DOI: <https://doi.org/10.22178/pos.104-25> [in English].
4. Kozachenko, G., Didyk, A., Pogorelov, A., Romanovska, Y., & Marmura, M. (2025). Assessment of national economic security of Ukraine. Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice, Vol. 1. No. 60. Pp. 357–370. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.60.2025.4653> [in English].
5. Mohilevskyi L., Fursa V., Sievidova I., Komziuk M., Khloponina-Gnatenko O., Pidkopai D. (2021). Ensuring the Economic Security of Ukraine in the Aspect of the Association Agreement Between the EU. European Journal of Sustainable Development, Vol. 10. No. 2. Pp. 171–186. DOI: <https://doi.org/10.14207/ejsd.2021.v10n2p171> [in English].
6. Dankevych, A., Stoyanova-Koval, S., Polova, O., Los, Z., Burdeina, N., & Kazak, O. (2024). State of economic security and directions of restoration socio-economic development and food security in the conditions of war. Financial and credit activity: problems of theory and practice, Vol. 2(55). Pp. 441–460. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.55.2024.4170> [in English].
7. Jankovska, L., Tylchik, V., & Khomyshyn, I. (2018). National Economic Security: An Economic and Legal Framework for Ensuring in the Conditions of the European Integration. Baltic Journal of Economic Studies, Vol. 4. No. 1.

Pp. 350–357. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-1-350-357> [in English].

8. Jankovska, L., Tylchuk, V., & Khomyshyn, I. (2018). National Economic Security: An Economic and Legal Framework for Ensuring in the Conditions of the European Integration. *Baltic Journal of Economic Studies*, Vol. 4. No. 1. Pp. 350–357. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-1-350-357> [in English].

9. Slobodianiuk, N.O., & Yankovskyi, V.A. (2019). Ekonomichna bezpeka derzhavy: ekonomichna sutnist ta skladovi elementy [Economic security of the state: economic essence and constituent elements]. *Trade and Market of Ukraine*, Vol. 1. No. 45. Pp. 5–14. DOI: <https://doi.org/10.33274/2079-4762-2019-45-1-5-14> [in Ukrainian].

10. Oliinychuk, O.I. (2015). Systema ekonomichnoi bezpeky derzhavy ta rivni yii formuvannia: kontseptualni aspekty [The system of economic security of the state and the levels of its formation: conceptual aspects]. *Galician Economic Bulletin*, Vol. 1. No. 48. Pp. 93–100. Retrieved from: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/123456789/13114?locale=in> [in Ukrainian].

11. Denysov, O.Ie. (2019). Vnutrishnia struktura ekonomichnoi bezpeky haluzei promyslovosti v systemi zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky derzhavy [The internal structure of economic security of industries in the system of ensuring the economic security of the state]. *Black Sea Economic Studies*, Vol. 46(1). Pp. 39–45. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.46-6> [in Ukrainian].

12. Denysov, O.Ye. (2016). Sutnist poniattia ekonomichnoi bezpeky ta yii vplyv na rozvytok derzhavnosti [The essence of the concept of economic security and its impact on the development of statehood]. *Economy and State*, No. 7. Pp. 52–57. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2016_7_11 [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 08.10.2025 р.

Дата прийняття статті до друку: 27.10.2025 р.